

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsen i Intern Medicin: Endokrinologi

Videreuddannelsesregion Syd

***Esbjerg Sygehus, Grindsted Sygehus, Syddansk
Universitetshospital, Endokrinologisk Afdeling***

og

***OUH Odense Universitetshospital, Endokrinologisk
Afdeling M***

***01.09. 2024
Revideret 07.09.2026***

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
1.1 Specielle regionale forhold.....	3
2. Uddannelsens opbygning.....	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne	5
2.1.1 Ansættelsesstedet generelt	5
2.1.2 Endokrinologisk afd. M, OUH, med funktion på SDCO, 2. ansættelse	7
3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	12
3.1 De fælles intern medicinske kompetencer	13
3.2 De Endokrinologiske specialespecifikke kompetencer.....	18
4. Uddannelsesvejledning	22
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse.....	23
6. Nyttige kontakter	24
7. Kompetencekort	24
8. Logbog	24

Tillykke med din uddannelsesstilling i Intern Medicin: Endokrinologi i hoveduddannelsesforløb med ansættelse på Medicinske Sygdomme, Sygehus Lillebælt Kolding og Endokrinologisk Afdeling M, Odense Universitetshospital.

Formål med hoveduddannelsen i intern medicin: endokrinologi er, at den uddannelsessøgende læge skal:

- Tilegne sig viden, færdigheder og holdninger, der muliggør helhedsbetragtninger i forebyggende og behandlende endokrinologisk og intern medicinsk praksis
- Tilegne sig faglig viden, der muliggør evnen til at tage kvalificerede beslutninger og påtage sig ansvar
- Kunne fungere selvstændigt som endokrinologisk speciallæge, herunder kunne varetage bagvagsfunktion
- Være i stand til i overlægens fravær at lede konferencer
- Have mulighed for at tage ansvar for egen faglige udvikling, udvikle evnen til at formidle fagligt budskab til kolleger, andet sundhedspersonale, patienter og pårørende
- Opnå indsigt i de videnskabelige metoder, der knytter sig til det endokrinologiske speciale
- Opnå indsigt i specialets organisation, herunder samspil med andre specialer, primær sektor, videnskabelige selskaber, kommuner, regioner og sundhedsmyndigheder

1. Indledning

Specialet Intern Medicin: Endokrinologi er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk, hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under det relevante speciale. Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

1.1 Specielle regionale forhold

Det endokrinologiske speciale er i Region Syddanmark repræsenteret på følgende afdelinger:

Odense Universitetshospital, Endokrinologisk Afdeling M (Højt specialiseret afdeling)
OUH Svendborg Sygehus, Medicinsk Afdeling
Sygehus Lillebælt, Medicinsk Afdeling, Kolding Sygehus
Esbjerg Sygehus, Grindsted Sygehus, Syddansk
Universitetshospital, Endokrinologisk Afdeling

Der opslås årligt fire hoveduddannelsesforløb i Intern Medicin: Endokrinologi

Oplysninger om hoveduddannelse i Intern Medicin: Endokrinologi findes på hjemmesiden for Den lægelige Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Syd: <http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm120008>

START SÅDAN HER!:

Udover at du skal have dette herværende **UDDANNELSESPROGRAM** i hånden, så start også med at orientere dig i **MÅLBESKRIVELSERNE** for Endokrinologi og for i de fælles intern medicinske kompetencer fra 2013 som begge findes på www.sst.dk, da disse målbeskrivelser i en vis udstrækning uddyber uddannelsesprogrammet.

Download (og udskriv) tilhørende hjælpeskemaer kaldet **KOMPETENCEKORT** for både de fælles intern medicinske og for de endokrinologiske kompetencer, kan hentes på www.endocrinology.dk og på som du skal bruge sammen med uddannelsesprogrammet – hvis ikke du har fået alle kompetencekortene udleveret i papirformat af den uddannelsesansvarlige overlæge i forbindelse med din tiltrædelse i hoveduddannelsesforløbet.

2. Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.SST.dk). Dette uddannelsesprogram angiver, hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb dvs. de konkrete ansættelser: Antal, sted og varighed.

Uddannelsesprogrammet beskriver dit uddannelsesforløb over 60 måneder. Programmet er udarbejdet med baggrund i målbeskrivelsen 2014 for speciallægeuddannelsen i Intern Medicin: Endokrinologi.

Ud over at beskrive uddannelsesforløbet, beskriver uddannelsesprogrammet ligeledes hvilke kompetencer, der skal opnås hvor og hvornår i uddannelsesforløbet.

Dit hoveduddannelsesforløb er opbygget af tre moduler og ser sådan her ud:

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
<i>Endokrinologisk Afdeling på Esbjerg Sygehus, Grindsted Sygehus, Syddansk Universitetshospital</i>	<i>Endokrinologisk Afd. M./SDCO OUH Odense Universitetshospital</i>	<i>Endokrinologisk Afdeling på Esbjerg Sygehus, Grindsted Sygehus, Syddansk Universitetshospital</i>
<i>24 måneder</i>	<i>24 måneder</i>	<i>12 måneder</i>

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de(t) ansættelsessted(er) lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside ud fra det anførte link.

1. og 3. ansættelse: Esbjerg Sygehus, Grindsted Sygehus, Syddansk universitetshospital, Endokrinologisk Afdeling

<https://esbjerggrindstedsygehus.dk/afdelinger/diabetes-og-hormonsygdomme>

2.1.1 Ansættelsesstedet generelt

Endokrinologisk Afdeling består af et sengeafsnit (aktuelt 13 senge på afdeling D1, Esbjerg) og ambulatorier i Grindsted og Esbjerg. Desuden deltager afdelingen i behandlingen af indlagte akutte patienter i FAM.

I afdelingen er der pr. 1.6.2026 ansat otte speciallæger i Intern Medicin: Endokrinologi.

I sengeafdelingen diagnosticeres og behandles specialespecifikke og intern medicinske patienter.

Ambulatoriet i Grindsted varetages bemandingen af endokrinologiske speciallæger. Aktuelt er der tilknyttet 8000 patienter. Der er ca. 27.000 årlige ambulante kontakter.

H-lægen deltager på lige fod med de øvrige H-læger i vagtarbejdet i FAM på EGS. I FAM er otte ud af de ni intern medicinske specialer repræsenteret, der er således god mulighed for at træne og møde patienter bredt indenfor intern medicin, samt for at få specialespecifik supervision i common trunk kompetencer.

Dagarbejde uden for vagtdage består typisk af morgenkonference (8.00-8.15), stuegang, nyhenviste ambulante patienter og ambulatorier med patienter i kontrolforløb.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse):

Art	Omfang	Supervision	Kommentar
Stuegang	1-2 dage ugentligt går man stuegang på sengeafdelingen på både endokrinologiske specialepatienter og intern medicinske patienter.	Der er hver dag mindst en stuegangsansvarlig speciallæge, som superviserer yngre læger på stuegang.	
Ambulatorium	H-læger har en ugentlig ambulatoriedag med både nyhenviste patienter og egne patienter i kontrolforløb.	Der er hver dag en speciallæge i endokrinologi, som er tilgængelig i ambulatoriet og har supervisionsfunktion hele dagen.	H-lægen deltager i udredning og behandling inden for alle subspecialer.

Træning i common trunk kompetencer	Foregår ved stuegang på intern medicinske patienter på sengeafdelingen samt i vagten i FAM. H-lægen deltager i et af de intern medicinske vagttag i FAM (i starten forvagt/mellemvagt og senere som bagvagt 2). Ved FAM tavlemøde fra kl. 8.15-8.30 kan tildeles uddannelsesrelevante patienter til den enkelte uddannelsessøgende. Der er aften/nattevagt ca. 2-3 gange/måned.	Supervision på sengeafdelingen varetages af speciallæger i endokrinologi, nefrologi og geriatri, men også i høj grad via konkret rådgivning ved tilsyn/konference med speciallæger fra EGS' andre intern medicinske specialer. I FAM foretages supervisionen af den speciallæge i intern medicin, som har bagvagt 1. Otte af de ni intern medicinske specialer deltager i vagten.	
------------------------------------	---	---	--

Undervisning

Konferencer:

Tidspunkt	TEMA	Supervision
Mandag-fredag kl. 8.00-8.15	Efter kort konference er der daglig skemalagt undervisning på 10 min. Undervisere er yngre læger.	Alle yngre læger og speciallæger fra alle intern medicinske specialer.
Torsdag kl. 8.00-08.45	Efter kort konference er der fælles undervisning for læger inden for endokrinologi, nefrologi og geriatri med fælles morgenmad. Undervisere er H-læger eller speciallæger inden for endokrinologi, nefrologi og geriatri. Hver fjerde torsdag er der YL møde.	Der er altid tilstedeværelse af medicinske speciallæger ved fælles undervisning.
Mandag-fredag kl. 8.00-8.25	Når vagt i kardiologisk regi deltagelse i kardiologisk morgenkonference med gennemgang af cases fra vagt og ambulatorium.	Speciallæger inden for kardiologi.
Månedlig staffmeeting den første torsdag i hver måned i Auditoriet kl. 8.00-8.45	Alle sygehusets specialer præsenterer på skift, - fx nye tiltag inden for deres speciale.	
Tirsdag kl. 13.10-13.30	YL undervisning til endokrinologisk middagskonference	Alle yngre læger og speciallæger inden for endokrinologi.
Mandag-fredag kl. 12.45-13.30	Endokrinologisk middagskonference. Udvalgte indlagte og ambulante patienter diskuteres	Kombineret med spisepause. Afdelingens speciallæger deltager.

Formaliseret undervisning: Se ovenfor. Herudover foregår individuel undervisning og feedback på udførte arbejdsopgaver ved de øvrige intern medicinske speciallæger.

Kurser og kongresser:

Den generelle politik er, at uddannelsessøgende har ti kursusdage per år inkl. obligatoriske kurser. De skal ansøges efter aftale med vejleder og ansøgningen sendes til

den ledende overlæge på Endokrinologisk Afdeling. H-lægerne opfordres til at deltage i Dansk Endokrinologisk Selskabs årsmøde og i møder arrangeret af FYEN (Foreningen af Yngre Endokrinologer). Der anvendes standardiseret ansøgningsskema.

Forskning

Der er gode muligheder for forskning i Endokrinologisk Afdeling. Aktuelt har afdelingen fem forskningslektorer og én professor ansat ved IRS. Der aktuelt otte ph.d. studerende.

”Forskningscafeer” på EGS. Her skabes der netværk, og der er god adgang til at komme med i både mindre og større projekter. Forskningscafeerne er forankrede i regi af sygehuset forskningsansvarlige lektorer og ph.d. studerende

2.1.2 Endokrinologisk afd. M, OUH, med funktion på SDCO, 2. ansættelse

Endokrinologisk afdeling M er Region Syddanmarks højt specialiserede endokrinologiske afdeling og modtager patienter fra Region Syddanmark og fra Region Sjælland. Afdelingen har desuden regionsfunktion i Region Syddanmark samt hovedfunktion sv.t. OUH's lokale optageområde. Afdelingen indgår i den generelle medicinske funktion på OUH i samarbejde med Fælles Akut Modtagelse (FAM).

Pr 1/1-2018 er afd M administrativt blevet opdelt i Steno Diabetes Center Odense og afd M. Der er fortsat et udbredt samarbejde mellem de to afdelinger og flere læger har funktioner på begge afdelinger, ligesom morgen og middagskonferencer er fælles.

2. ophold fordeles således at H-lægen hen over perioden vil levere 0,5 årsværk i SDCO og 1,5 årsværk i afd M

Formålet med funktionen på SDCO er, at H-lægen kan videreudbygge og forfine de allerede opnåede kompetencer fra Modul 1 og supplere med sjældnere diabeteskomplikationer (f.eks gastroparese, 'stiff man'-syndrom, necrobiosis lipoidica), behandling og kontrol af gravide med prægestationel diabetes og insulinbehandlet gestationel diabetes og (efter oplæring) selvstændig varetagelse af patienter med insulinpumper. H-lægen vil desuden få mulighed for at deltage i de mange mono- og tværfaglige udviklingsprojekter. Endvidere skal HU-lægen stifte bekendskab med hele 'konceptet' SDCO og dets nøglemedarbejdere, idet SDCO i fremtiden vil være en vigtig samarbejdspartner for alle endokrinologiske speciallæger i Regionsyddanmark.

Organisering og afsnit:

Sengeafsnittet MCS har 12 endokrinologiske senge og 85% af de indlagte patienter har endokrinologisk aktions- og/eller tillægsdiagnose, mens ca. 15% af patienterne har en intern medicinsk aktionsdiagnose uden endokrinologisk grundsygdom. Patienterne overflyttes fortrinsvist fra FAM, men overflyttes også fra andre afdelinger i Region Syd/Sjælland eller indlægges direkte fra ambulatoriet.

Ernæringsenheden er placeret på patienthotellet med 6 senge til svært somatisk truede patienter med anorexia nervosa. Enheden er en del af Center for Spiseforstyrrelser, som drives i samarbejde med Psykiatrisk afdeling.

Endokrinologisk daghospital er placeret lige under sengeafsnittet. Her gennemføres accelererede udrednings- og behandlingsforløb for patienter, som skønnes at kunne opholde sig hjemme. Desuden fungerer daghospitalet som ambulant udredningsenhed og som generelt

ambulatorium. I tilslutning hertil ligger teststuen, hvor de endokrinologiske tests udføres

Endokrinologisk ambulatorium er placeret på 3. sal i indgang 93. osteoporoseklinikken er placeret på 1. sal. Her varetages kortere udrednings- og behandlingsforløb indenfor kalciummetaboliske lidelser.

SDCO er placeret i Klørvænget 10 (de kliniske funktioner på 3. og 6. sal). Her varetages udredning og behandling af patienter med type 1 og 2 diabetes. Der vil være en udviklings- og forsknings-projekter- herunder tværfaglige, som HU lægen kan blive involveret i. SDCO deltager i fællesambulatorier på Obstetrisk afdeling med kontrol af gravide med gestationel og prægestationel diabetes.

Fælles Akut Modtagelse (FAM), Odense Universitetshospital

Til funktionen er knyttet et sengeafsnit med pt. 36 senge plus fire senge i stueetagen. Sengene bliver brugt til korte forløb. Der er tilknyttet et medicinsk daghospital sammen med et diagnostisk center, der begge har ambulatorium status.

Organisation af arbejdsfunktioner

Art	Omfang	Supervision	Kommentar
Stuegang afdeling MCS	Sengeafsnit MCS er inddelt i tre tværfaglige teams (team 1 er udelukkende reumatologisk) Team 2: Diabetes, fodsår, thyreoidea, calcium- og knoglemetaboliske sygdomme. Team 3: Hypofyse, gonade, binyre og anorexia nervosa. Stuegang afvikles i de respektive teams kl. 8:15 – 09:15. Såvidt muligt deltager alle tilstedeværende læger. Efter en kort tværfaglig konference bliver opgaverne uddelegeret. Hver læge er kontaktlæge for typisk 1-3 patienter under hele indlæggelsesforløbet.	Forbereder stuegang i teamrummet sammen med mindst 1 speciallæge. Speciallægen (supervisor) er tilgængelig hele dagen for supervision. Til middagskonference fremlægges alle patienter og her gives feedback på udrednings- og behandlingsplan.	Middagskonferencen er omdrejningspunkt for diskussion af patienterne og feedback til H-lægen
M- Ambulatorium	H-lægen har et fast ugentligt ambulatorium med blandede endokrinologiske patienter i kronikerforløb, forundersøgelser og opfølgning på forundersøgelser	I de fleste ambulatorier arbejder HU-lægen dør om dør med en speciallæge, som kan supervisere efter behov.	H-lægen deltager i håndteringen af alle patientkategorier der kommer i ambulatoriet.

SDCO	H-lægen har hver 14. dag et fast ambulatorium. Desuden varetager H-lægen i mindre udstrækning 'L1-funktionen' (dvs dagens leder af det tværfaglige team) eller 'endokrinolog-funktionen' i svangre-ambulatoriet (fællesambulatorium med obstetrikere).	HU-lægen har adgang til supervision hos speciallæger i diabetes ambulatoriet og ved lægekonferencer. Der er ligeledes mulighed for at drøfte vanskelige cases med afdelingens psykolog ved tværfaglige konferencer.	HU-lægen kan videreudbygge og forfine de allerede opnåede kompetencer fra Modul 1 og supplere med sjældnere diabeteskomplikationer, behandling og kontrol af gravide med prægestationel diabetes og insulinbehandlet gestationel diabetes. HU lægen vil desuden have mulighed for at deltage i de mange mono- og tværfaglige udviklingsprojekter.
------	--	---	---

Træning i common trunk kompetencer	På afdeling MC98 har ca. 1/2 af patienterne en intern medicinsk aktionsdiagnose idet mange specialepatienter præsenterer sig med common trunk problemstillinger. H- lægen deltager i det intern medicinske vagtlag på FAM.	Supervision sker såvel via endokrinologisk afdelings speciallæger men også i høj grad via konkret rådgivning, /tilsyn/ konference med andre speciallæger fra OUH's øvrige intern medicinske specialer. Når common trunk træning sker i FAM, foretages supervisionen af FAM's speciallæger samt via special-lægevagten.	Der er gode muligheder for at udbygge common trunk kompetencer i vagten og til stuegang.
Træning af højt specialiserede funktioner indenfor specialet	H-lægen møder højt specialiserede patienter på stuegang og på tilsyn på andre afdelinger, og i ambulatoriet .	Supervision foretages af supervisor ved stuegang ved middagskonferencen. . I ambulatoriet vil komplekse patienter typisk blive diskuteret med klinikkens overlæger	H-lægen møder et bredt spektrum af endokrinologiske sygdomme og varetager behandlingsansvaret (under supervision) for en del af dem

Vagtfunktion	Vagt i den fælles akutmodtagelse (FAM) H-lægen deltager i vagter på FAM. FAM modtager akutte patienter fra alle medicinske dobbeltspecialer og varetager den medicinske skadestuefunktion. FAM er beliggende i eget hus, se nærmere på selvstændig beskrivelse af FAM funktionen. http://ekstern.infonet.regionssyddanmark.dk/. Der er ca. vagt på FAM hver 2. uge men hyppigheden kan veksle. Vagt i egen afdeling H-lægen varetager i specialevagt i egen afdeling fra kl.08.00-18.00. I weekenden tilstedeværelse fra kl. 08.00-14.00 og herefter vagt fra egen bolig. I dagtiden består funktionen i stuegang på indlagte patienter på FAM og journaloptagelse på indkaldte patienter. Om eftermiddagen foretages tilsyn på andre afdelinger på OUH. Vagthyppighed veksler men typisk 1-2 vagter pr. uge	På FAM superviseres H-lægen af den intern medicinske vagthavende overlæge. På specialevagten i afdeling M foretages supervisionen til middagskonferencen og af overlægebagvagten som der løbende kan konfereres med i vagten.	
--------------	---	---	--

Konferencer

Daglige konferencer:

08:00 – 08:15 Morgenkonference, Lokale 7 i stueetagen indgang 93. Ved morgenkonferencen holdes "mandtal" hvorfor den er obligatorisk.

08:15 – 08:25 Tværfaglig teamkonference, sengeafsnit M1.

13:30 – 14:00 Middagskonference, Lokale 7 i stueetagen indgang 93 (mandag, tirsdag, torsdag og fredag).

Onsdag

14:15-14:45: Tværfaglig DM konference, Lokale 7 i stueetagen indgang 93

Formaliseret undervisning.

H-lægen forventes at deltage med præsentationer i torsdags og fredagsundervisningen. Det forventes at H-lægen har min 3 præsentationer i løbet af opholdet, som forudsætning for at få opholdet godkendt

Dag	Form	Undervisere
Onsdag* 08.05-8.55	'Core-curriculum' På et år gennemgås afdelingens terapiområder primært ud fra en klinisk synsvinkel, men også mhp oplæring i 'fra evidens til retningslinie' aspektet	Afdelingens overlæger
Torsdag 13.45-14.15 Fredag 13.45-14.15	Casebaseret undervisning	H-læger og overlæger
1 gang pr semester	'hands-on' pumpekursus for nyansatte læger	SDCO ansatte læger og sygeplejersker

Kurser og kongresser:

Der gives fri med løn til obligatoriske kurser - øvrige efter individuel ansøgning. Det anbefales at man ved 1. vejleder samtaler drøfter hvilke kurser og kongresser, der kunne være relevante og hvad mulighederne er.

Forskning

H-lægen vil blive introduceret til de forskningsaktiviteter, der foregår i afdelingen. Hvis den uddannelsessøgende læge ikke allerede er i gang med et forskningsprojekt, opfordrer vi til at han/hun sammen med vejleder identificerer et emne. Afdelingens forskningsleder bidrager gerne med at formidle kontakter til relevante samarbejdspartnere i og uden for afdelingen og med diskussion af mulige projektemner.

3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelserne, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder

desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier. Målbeskrivelsen findes på www.sst.dk

I dette uddannelsesprogram angivet fordelingen af hvilke kompetencer der godkendes under de 3 respektive ansættelser (de ansættelser der er skitseret under afsnit 2.1). Fordelingen er aftalt på møde i det regionale uddannelsesudvalg for Intern Medicin: Endokrinologi i Region Syd d. 4. juni 2014, **og fremgår af højre kolonne i "checklisten" (tabellerne) nedenfor.**

Hvornår de enkelte kompetencer godkendes i løbet af den enkelte ophold aftales ved de løbende hovedvejledersamtaler og når den individuelle uddannelsesplan for hver af de 3 ansættelser laves.

CHECKLISTE

3.1 De fælles intern medicinske kompetencer

Efter endt uddannelse skal den uddannelsessøgende selvstændigt, på specialistniveau kunne:

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderings metode(r) obligatorisk(e)	Hvornår / hvor godkende
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)			
FIM1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.	Medicinske ekspert 1.Brystsmerter, 4.Feber 6.Fald & Svimmelhed 7.Ødemer 10.Bevidsthedspåvirkning og/eller fokale neurologiske udfald 11.Væske og elektrolytforstyrrelser 14.Den shockerede patient	Selvstudier og klinisk erfaring Konferencefremlæggelse og diskussion Iagttage andres arbejde (herunder epikriseskrivning) Undervise Udarbejde instrukser Udarbejde undervisningsmateriale Deltagelse i teoretiske kurser	Case-baserede diskussioner, Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort FIM1 til brug for hoveduddannelse	Ansæt 1 / Esbjerg
		2.Åndenød 3.Bevægeapparatets smerter 5.Vægttab 8.Mavesmerter og afføringsforstyrrelser, 9.Den terminale patient 12.Det abnorme blodbillede 13.Forgiftningssygdommen			Ansæt 1 / Esbjerg

FIM2	Varetage god kommunikation	Kommunikator Indhente information fra patienter og pårørende eksempelvis stille relevante spørgsmål, lytte og forstå og give plads til samtalepartneren. Videregive og indhente information ved tværfaglige møder, ved stuegang og konferencer og i journalnotater og epikriser, eksempelvis både mundtligt og skriftligt kunne fremstille en problemstilling kortfattet og struktureret, samt formulere en konklusion.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	Ansæt 1 / Esbjerg
FIM3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende	Samarbejder Samarbejde med andre faggrupper, eksempelvis at planlægge sit eget arbejde under hensyntagen til andre personalegrupper og pårørende, vejlede og supervisere ved behov, overholde aftaler. Samarbejde indenfor egen faggruppe, eksempelvis være opmærksom på fælles arbejdsforpligtigelser, vejlede og supervisere ved behov, gøre fornuftigt brug af andres viden og erfaring.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback SOL kurser	360-graders evaluering	Ansæt 1 / Esbjerg

FIM4	Agere professionelt	Professionel Forholde sig etisk til en problemstilling, eksempelvis omtale patienter, kolleger og samarbejdspartnere respektfuldt, og overveje det etiske i en mulig behandling. Forholde sig til egne evner og begrænsninger, eksempelvis søge hjælp ved behov, kende egne læringsbehov, planlægge egen uddannelse, følge med i specialets udvikling, vedligeholde videnskabelig viden, forholde sig til egne karrieremuligheder.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	Ansæt 1 / Esbjerg
FIM5	Lede og organisere	Leder- og administrator Administrere sin egen tid, eksempelvis blive færdig til tiden med stuegang/ambulatorie/v agtarbejde, samtaler, med andre opgaver og bevare overblikket over opgaverne også i pressede situationer. Lede og fordele arbejdsopgaver, eksempelvis lede et vagthold, fordele opgaver i forbindelse med stuegang herunder vide, hvilke opgaver lægen bør bede andre varetage.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback SOL kurser	360-graders evaluering	Ansæt 1 / Esbjerg Endelig godkendes i ansæt 3, Esbjerg

FIM6	Gennemføre stuegang	Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback Refleksion over gode og dårlige stuegange Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau	Direkte observation af stuegang, kompetencekort FIM6, LINK	Ansæt 1 / Esbjerg
FIM7	Varetage ambulatoriefunktion	Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1	Opsøge feedback Identificere gode rollemodeller	360 graders evaluering Case baseret diskussion	Ansæt 1 / Esbjerg
FIM8	Sikre den gode udskrivelse	Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, Medicinsk ekspert I samarbejde med det tværfaglige team sikre adækvat plan (plejeforanstaltninger, genoptræning, udredning) for patient, der udskrives. Formidle planen, således at det er klart for patient, hjemmepleje, praktiserende læge og evt. ambulatorielæge, hvad formål og plan for det ambulante forløb er.	Læsning af journaler, refleksion over patientforløb i forbindelse med epikrise skrivning, træne epikrise-skrivning Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau	Audit af egne udskrivelsesnotater/epikriser Hjælpekema: auditskema, FIM8, LINK	Ansæt 1 / Esbjerg

FIM9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.	Akademiker, Professionel Med rutine kunne anvende databaser, fx Pubmed, videnskabeligt bibliotek eller andre tilgange til en evidensbase ret litteratursøgning Formidle et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale ved hjælp af forskellige hjælpemidler som overhead, grafiske IT-programmer og lign. Angive struktur i en præsentation I vagtfunktion, på stuegang eller i ambulatoriet: Identificere faglige problemstillinger som kræver personlige studier (lærebøger, litteratursøgning, guidelines mv.) Identificere faglige problemstillinger som kræver kvalitetssikring, herunder gældende retningslinjer og videnskabelig evidens Problematisere, kondensere og fremlægge en syge	Afdelingsundervisning Udarbejde EBM-opgave og fremlægge resultaterne heraf Refleksion over og diskussion af arbejdsfunktioner sammen med daglig klinisk vejleder	Bedømmelse af opgave og præsentation. Kompetencekort FIM9 til brug for vurderingen findes på LINK Kompetencekort til brug ved stuegang FIM 6, LINK	Ansæt 3 / Esbjerg
------	--	--	---	---	--------------------------

3.2 De Endokrinologiske specialespecifikke kompetencer:

Fra målbeskrivelsen for hoveduddannelse i Intern medicin: Endokrinologi

Kompetencer			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderings metode(r) obligatorisk(e)	Hvornår / hvor godkende
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægerolle(r))			
E1	T1DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 1	Ansæt 3 / Esbjerg
E1A	Gravide med Prægestationel T1DM	Gennemføre , behandling og kontrol af den gravide med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af komplikationer, herunder samarbejde med andre specialer. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter.	Ikke obligatorisk	Ansæt 2/SDCO
E2	T2DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T2DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 2	Ansæt 1 / Esbjerg
E2A	Gravide med gestationel diabetes og prægestationel T1DM	Gennemføre , behandling og kontrol af den gravide med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af komplikationer, herunder samarbejde med andre specialer. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter.	Ikke obligatorisk	Ansæt 2/SDCO

E3	Ernærings- relaterede sygdomme	Redegøre for livsstilsfaktorerens betydning, komplikationer, medicinske og kirurgiske behandlingsmuligheder samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, fokuseret klinisk ophold, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede	Struktureret interview, i henhold til skema E 3	Ansæt 1 / Esbjerg
-----------	---	---	--	---	-------------------

			sygdomme		
E4	Osteoporose	Gennemføre visitation samt redegøre for udredning, behandling samt inklusiv information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning , læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 4	Ansæt 3 / Esbjerg
E4A	DXA beskrivelser	Vurdere teknisk kvalitet og fejlkilder ved DXA optagelser.	Mesterlære, selvstudium	Gennemgang af udførte beskrivelser	Ansæt 2/ OUH

E5	Calcium-metaboliske sygdomme	Redegøre for udredning, behandling, tværfagligt samarbejde og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning , læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 5	Ansæt 2 / OUH
E6	Thyroidea-sygdomme	Redegøre for diagnostik, behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning , læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Thyreoidea-sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 6	Ansæt 2 / OUH
E7	Hypofyse-sygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning , læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Hypofysesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 7	Ansæt 2 / OUH
E8	Binyre-sygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning , læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Binyre- og gonadesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 8	Ansæt 2 / OUH

E9	Gonade-sygdomme:	Redegøre for initial diagnostik, herunder differentialdiagnoser, samt opstille plan for behandling, kontrol og information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning , læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Binyre- og gonadesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 9	Ansæt 2 / OUH
E10	Leder administrator akademiker:	Deltager aktivt i opgaver relateret til organisering og ressourceforbrug, retlige og etiske problemstillinger samt egen faglig udvikling, vejledning af læger under speciallægeuddannelse, afdelingens forskning og udvikling Leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	Læring i daglig klinisk arbejde, selvstudium, læringsdagbog, afdelingsundervisning , deltagelse i videnskabelige projekter.	360 graders feedback, i henhold til skema E 10a (vejlederskema) og E10b (skema til bedømmere)	Ansæt 3 / Esbjerg
E11	Professionel:	Viser evne til vurdering af egen kunnen og behov for yderligere læring, viser evne til at kunne erhverve medicinske ekspertkompetencer, viser evne til sprogligt, kulturelt og personligt at udvise professionel lægelig adfærd. Professionel, leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	Læring i daglig klinisk arbejde, deltagelse i videnskabelige projekter, afdelingsundervisning	Samlet porteføljevurdering, i henhold til skema E 11 (udfærdiges efter hvert uddannelsesophold)	Ansæt 3 / Esbjerg

4. Uddannelsesvejledning

1. og 3. ansættelse: Endokrinologisk afdeling på Esbjerg Sygehus, Grindsted Sygehus, Syddansk Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Den uddannelsesansvarlige overlæge sørger for, at den uddannelsessøgende læge får tildelt en hovedvejleder under ansættelsen i afdelingen. Afdelingen har en Uddannelseskoordinerende Yngre læge og en valgt tillidsrepræsentant, som deltager i det månedlige skemalæggermøde, hvor den individuelle uddannelsesorienterede vagt-tilrettelæggelse finder sted med afsæt i den enkelte uddannelsessøgendes behov og kompetencer. Der forsøges tilgodeset introduktion til nye funktioner afhængig af den uddannelsessøgendes kompetencer. Alle H-læger forventes at fungere som kliniske vejledere.

Rammer for uddannelsesvejledning

Den uddannelsessøgende aftaler med hovedvejleder tidspunkt for introduktionssamtale (indenfor de første fire uger), og der skal aftales løbende samtaler, typisk med en til tre måneders intervaller. Det forventes, at der afsættes en time til introduktionssamtale og slutevalueringssamtale samt 15-30 min. til løbende samtaler under ansættelsen. Antal og hyppighed af samtaler justeres ved behov. Den uddannelsesansvarlige overlæge deltager i møderne ved behov.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Uddannelsesplanen udarbejdes i forbindelse med introduktionssamtalen og koordineres med uddannelsesansvarlig overlæge og skemalægger (og drøftes ved skemalæggermøder). Uddannelsesplanen skal anvendes som redskab til sikring af læringsprogression og til godkendelse af de enkelte kompetencer.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle læger med højere anciennitet end KBU-læger er kliniske vejledere. Man har altid en vejleder, der er længere i uddannelsen, end man selv er (for H-lægen vil man have en endokrinologisk speciallæge eller H5 læge som vejleder), og som kan godkende opnåede kompetencemål. Det er forventet, at den uddannelsessøgende læge selv er opmærksom på, når kompetencer opnås i den kliniske hverdag samt, at der med hovedvejleder eller klinisk vejleder aftales tidspunkt for evaluering. Der tilstræbes at der gives feedback enten i eller efter læringssituation/evaluering og ved de krydspunkter/konferencer mm, der er arrangeret som beskrevet under afsnittet om "Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner" ved Endokrinologisk Afdeling på EGS.

Vedrørende møder og konferencer henvises der til afsnittet om "Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner" ved Endokrinologisk Afdeling på EGS.

Endokrinologisk afd. M, Odense Universitetshospital

Rammer for uddannelsesvejledning og udarbejdelse af uddannelsesplan

Den uddannelsesansvarlige overlæge sørger for at den uddannelsessøgende læge får tildelt en hovedvejleder under ansættelsen i afdelingen. Afdelingen har en Uddannelsesansvarlig Yngre læge. Alle læger med højere charge forventes at fungere som kliniske vejledere. Den uddannelsessøgende og hovedvejlederen aftaler introduktionssamtale indenfor de første 2-3 uger af ansættelsen. Herefter aftales løbende samtaler, typisk med 2-3 måneders intervaller. Det forventes at der afsættes en time til introduktionssamtale og slutevalueringssamtale og 15 – 30 min. til løbende samtaler under ansættelsen. Antal og hyppighed af samtaler justeres ved behov. Den uddannelsesansvarlige overlæge deltager i møderne ved behov.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle læger med højere "charge" er kliniske vejledere og kan godkende opnåede kompetencemål. Det er forventet at den uddannelsessøgende læge selv er opmærksom på når kompetencer opnås i den kliniske hverdag og at der aftales med hovedvejleder eller klinisk vejleder tidspunkt for evaluering. Der tilstræbes at der gives feedback enten i eller efter læringssituation/evaluering, samt ved krydspunkter og konferencer.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres i det elektroniske web-baserede system www.evaluer.dk.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk

Alle læger får ved uddannelsesstart tilsendt en adgangskode til systemet. Denne kode skal gemmes og anvendes ved evaluering af alle fremtidige ansættelser i løbet af speciallægeuddannelsen.

Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så alle andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted
Medicinske Sygdomme, Kolding <https://sygehuslillebaelt.dk/afdelinger/kolding-sygehus/medicinske-sygdomme/uddannelses-og-jobsogende/uddannelse-for-ynge-laeger>

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse:

Findes på hjemmesiden for det regionale videreuddannelsessekretariat:
<https://videreuddannelsen-syd.dk/saerlige-sider/paedagogisk-udviklende-funktion/oversigt-over-lektorenes-fordeling-af-uao-og-specialer>

Specialeselskabets hjemmeside

www.endocrinology.dk

Yngre endokrinologer: <http://fyen-endokrinologi.dk/>

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Regionale sekretariater for Den lægelige videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk

Specialets hjemmeside i Videreuddannelsesregion Syd, herunder kontaktoplysninger på specialets sagsbehandler: <https://videreuddannelsen-syd.dk/specialeoversigt/endokrinologi>

7. Kompetencekort

Er udfærdiget som hjælpeskemaer til hjælp ved erhvervelsen af/træningen i de pågældende kompetencer (dvs. er den uddannelsessøgendes ejendom og skal IKKE indsendes til Sundhedsstyrelsen).

- Kompetencekort for de fælles interne medicinske kompetencer: Findes i "Porteføljen" (for reumatologi) fra 2014 på: www.endocrinology.dk, og disse hjælpeskemaer findes på: www.dsim.dk

- Kompetencekort for de endokrinologiske kompetencer: Findes i "Porteføljen" (for endokrinologi) fra 2013 på: www.endocrinology.dk

8. Logbog

Logbog for hele hoveduddannelsen i endokrinologi efter 2014 måbeskrivelsen (både for de

"Fælles interne medicinske kompetencer" og for de speciale-specifikke endokrinologiske Kompetencer) findes i "Målbekrivelse for Intern Medicin: Endokrinologi"

www.endocrinology.dk